

Duben 2022

ZEMANOVA MILOST A FIALOVO TICHŮ

Karel Sál

Shrnutí

I když se někdy zdá, že současný český prezident už nemůže ničím překvapit, vždy se něco nového najde. V poslední době jde o skandální omilostnění šéfa Lesní správy Lány Miloše Baláka, kterého soud poslal za ovlivňování veřejné zakázky na tři roky do vězení, uložil mu peněžitý trest 1,8 milionu korun a čtyřletý zákaz činnosti.

Zatímco současná koalice a v minulém volebním období opozice dříve nenechala na Zemanovi nit suchou a usilovala o jeho odstavení z úřadu, nyní můžeme pozorovat zdrženlivější přístup. Realita vládnutí je totiž mnohem složitější než opoziční výkřiky a děláním ramen.

To, že si současný prezident dělá, co chce, už víme dlouho. Zeman nadbíhal východním a dálnévýchodním despotům, žertoval o vraždách novinářů, do premiérského křesla jmenoval svého kamaráda Jiřího Rusnoka, zpochybňoval práci českých tajných služeb a v úřadu kancléře drží pochybného Vratislava Mynáře bez prověrky. Udělení milosti šéfovi Lesní správy Lány Miloši Balákovi je takový pomyslný vrchol, jelikož Zeman už nadobro odhodil masku státníka a přiznal, že mu jde jen o ochranu jeho fámulů, aby nešli dle rozhodnutí nezávislého soudu takzvaně bruchet.

Že se jedná o flagrantní zneužití institutu prezidentské milosti a že je to plivnutí do tváře všem občanům, kteří ještě respektují rozhodnutí soudů, nemusíme dlouze diskutovat. Na celé záležitosti je ale zajímavá ještě jedna okolnost, o které se zatím příliš nehovoří – nápadné ticho ve vládní koalici, hlavně od největších Zemanových kritiků. Jako by milost kamarádovi nebyla zase nic tak špatného.

Projděme si to popořadě. Když v roce 2019 senátoři schválili podání žaloby vůči prezidentu republiky, tak současní představitelé Pětikoalice vehementně podporovali její přijetí. Poslanci TOP 09, Piráti i STAN byli pro žalobu jako jeden muž¹, podobně na tom byla KDU-ČSL i ODS. Pro hlasovali jak Markéta Pekarová Adamová, Ivan Bartoš, Vít Rakušan, Marian Jurečka, tak i současný premiér Petr Fiala. Žaloba však v poslanecké sněmovně neprošla a spadla pod stůl.

Podruhé, kdy se o žalobě hodně mluvilo, bylo období vrbětické kauzy, kdy Miloš Zeman sehrál roli užitečného idiota, který prozradil neveřejné části vyšetřování a tak vědomě či z hlouposti podkopal oficiální verzi české vlády. Předseda senátorského klubu TOP 09 Tomáš Czernin tehdy řekl: „*Samozřejmě (žaloba na prezidenta) je to krajní možnost, ale když se prezident chová vlastizrálně, tak nic jiného nezbyvá.*“² Markéta Pekarová Adamová zase prohlásila: „*Už v tomto volebním období TOP 09 podpořila žalobu na prezidenta, ačkoliv neuspěla kvůli prozemanovské sněmovní většině ANO, ČSSD, KSČM a SPD, tak měla velký smysl. A důvodů jen přibývá.*“³ Silná slova a jasné odhodlání Zemana vypráskat z Hradu, jen co to bude možné.

A co říkají kritici nyní, když jsou jejich partaje u kormidla? Tomáš Czernin se vytasil s nepříliš jasnou alegorií: „*Ruka ruku myje. Ani snad nechci vědět, jestli náhodou pan prezident neomilostnil taky sám sebe.*“⁴ Markéta Pekarová Adamová mluví o „*zneužití úřadu prezidenta*“ a „*obcházení demokratických principů*“.⁵ Ivan Bartoš milost vidí jako „*velkou ránu pro spravedlnost*“⁶, Vít Rakušan tweetuje o „*zpochybnění prezidentské milosti*“⁷, Marianu Jurečkovi se prý chce zvracet⁸ a premiér Fiala na síť sám od sebe nenapsal nic (možná kvůli covidu), ale pro média řekl, že je „*překvapen*“ a že „*tento krok*

¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky (26. září 2019). 34. schůze, 212. hlasování. Ústavní žaloba Senátu PČR. <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?g=71092&l=cz>.

² Krčmář, T. (23. dubna 2021). *Vlastizrada a neschopnost. Část opozice našla důvody pro odvolání Zemana, plánuje žalobu.* CNN Prima News. <https://cnn.iprima.cz/hrozi-zemanovi-konec-cast-opozice-ho-chce-odvolat-jini-chteji-vyckat-po-volbach-23596>.

³ Tamtéž.

⁴ Tomáš Czernin na Twitteru (29. března 2022). <https://twitter.com/TomasCzernin/status/1508821123366072333>.

⁵ Markéta Pekarová Adamová na Twitteru (29. března 2022). <https://twitter.com/marketa/status/1508826151543873540>.

⁶ Ivan Bartoš na Twitteru (29. března 2022). <https://twitter.com/PiratIvanBartos/status/1508841744414167044>.

⁷ Vít Rakušan na Twitteru (29. března 2022). https://twitter.com/Vit_Rakusan/status/1508823912095887361.

⁸ Marian Jurečka na Twitteru (29. března 2022). <https://twitter.com/MJureka/status/1508825663448522754>.

*nepřispívá k důvěře občanů v právní systém naší země.*⁹ To je trochu slabé od lidí, kteří prezidenta v minulém období chtěli několikrát odvolávat.

Pochybnosti, zda ještě není na koordinovaný postup proti Zemanovi brzy nebo zda neurčité fráze nejsou výsledkem šoku z absolutní svévole prezidenta, ale narušuje ještě jedna zajímavá okolnost. Ačkoliv představitelé tehdejší opozice několikrát koketovali s myšlenkou, že nechají prezidentovu kancelář vyhladovět, jen jak se dostanou do Strakovy akademie, v přepracovaném návrhu rozpočtu pro tento rok Pětikoalice dává Hradu téměř stejný objem prostředků, jako navrhla vláda Andreje Babiše.

Podobně neslavně dopadla snaha lidovce Šimona Hellera, který během březnového hlasování o rozpočtu navrhoval snížit rozpočet hradní kanceláře o 6 milionů korun. Pár milionů se možná může zdát jako drobnost, ale byla to výborná šance prezidentovi ukázat, že s novou garniturou nebude taková legrace jako s tou předcházející. Jenže co se nestalo? Pro Hellerův návrh hlasovalo jen 15 zástupců KDU-ČSL (bez Jurečky, který nebyl přítomen), dále Klára Kocmanová od Pirátů a Ondřej Lochman z hnutí STAN. Z koalice nikdo jiný návrh nepodpořil.¹⁰

Pro nezaujatého pozorovatele tohle všechno působí jako červený hadr na býka. Proč se představitelé Pětikoalice drží tak zpátky? Proč nikdo ihned nešermuje žalobou, když v minulosti stačily mnohem menší a méně očividné prohřešky, aby se o impeachment prezidenta alespoň pokusili? Proč nejsilnější vyjádření koaličních politiků operují maximálně s urážkami (Michálkův „*totální šmejda*“) či s výzvami k abdikaci (Pospíšil), které rozhodně nedopadnou na úrodnou půdu a po téměř desetiletém Zemanově prezidentování vypadají naivně a alibisticky?

Odpověď je jednoduchá: Jelikož realita vládnutí je mnohem složitější než opoziční výkřiky a dělání ramen. Náhlý ústupek Miloše Zemana, který původně nechtěl jmenovat Jana Lipavského ministrem zahraničí, nevznikl sám od sebe, ale pravděpodobně za ním stojí politický handl mezi hradní partou a ODS. Petr Fiala se totiž před oficiálním jmenováním sešel s Vratislavem Mynářem, oficiálně řešili pouze organizační podrobnosti, ale poté, co Zeman zázračně, jak se říká, vyměkl a Lipavského jmenoval, světe div se – ODS nejde proti Zemanovi. Proto nikdo nešermuje odvoláváním. Proto Hrad dostal stejný objem financí jako za vlády ANO a ČSSD.

Petr Fiala si totiž dokáže moc dobře spočítat, že válka se Zemanem by byla na obtíž a ten rok s ním bude lepší přetrpět. ODS navíc nemá jasno, koho postavit do prezidentské volby. A kdyby se náhodou současná hlava státu musela rychle poroučet kvůli impeachmentu, mohlo by to pravici zaskočit. Z těchto důvodů můžeme spekulovat, že milost Balákovi Miloš Zeman hravě ustojí, i když u kormidla jsou jeho nesmiřitelní kritici – tedy asi už bývalí.

⁹ Tvrdoň, J., Mazancová, H., Prchal, L. (29. března 2022). *Zeman zneužil úřad, vysmívá se lidem. Milost pro Baláka odsoudil Fiala i soudci*. Deník N. <https://denikn.cz/848672/zeman-zpochybnuje-nestrannost-a-nezavislost-justice-milost-pro-balaka-vyvolala-tvrde-reakce/>.

¹⁰ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky (10. března 2022). *14. schůze, 90. hlasování. VI.n.z. o státním rozpočtu ČR na rok 2022*. <https://psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=77882>.

Autor

KAREL SÁL

Analytik

Karel Sál vystudoval politologii na Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde v roce 2016 obhájil disertační práci s názvem Demokracie v krizi nezájmu: účinky využití internetových voleb ve volebním procesu vybraných zemí. Odborně se zabývá problematikou e-Governmentu, internetovými volbami a informační svobodou. Je autorem několika odborných článků, vystupuje na mezinárodních konferencích a je zakladatelem a editorem think-tanku e-politics.cz.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz